

4. O programu treninga u 10 koraka u delu II

U osnovnom priručniku ove serije (priručnik i radna sveska „Osnove i polazišta“) nalazi se, u poglavlju o izazovima i zadacima nastavnika dopunskih škola, sledeći odeljak (pogl. 2.3):

„Prenošenje nepisanih normi i očekivanja koja važe u imigracionoj zemlji i razgovor o njima od izuzetnog su značaja, posebno za neobrazovane roditelje imigrante, jer ih oni često nisu ni svesni.

U to ubrajamo, na primer, nepisana, podrazumevajuća pravila o „pravom“ vremenu u koje veća ili manja deca treba da idu na spavanje, o tome šta deca doručkuju ili uopšte treba da jedu, kakav je odnos prema domaćim zadacima i kakvo treba da bude kućno okruženje kada se uči itd. Važan zadatak nastavnika dopunske škole je da se o ovome informiše i da informacije prenese drugima.“

Problem sa svim ovim nepisanim pravilima i normama počiva u činjenici da su one za nas „domaće“ (bar za obrazovan i uspešan sloj društva) toliko jasne i automatizovane da gotovo nikad o njima eksplicitno ne govorimo. Već samom nastavniku u dopunskoj školi potrebno je izvesno vreme da prepozna najvažnije norme i očekivanja; za roditelje ili decu iz neobrazovanih porodica to je još mnogo teže. Inovativni program u 10 koraka, predstavljen u delu II ovog priručnika, zamišljen je kao veoma konkretna i praksi bliska pomoć u tome. On čitaocu uvodi u osnovne pretpostavke efektivnog rada i uspeha u školi. U to se ubrajaju, npr., opremanje mesta za rad, mir, fiksno vreme za rad, planski rad itd. Uz svaki od ovih koraka ponudili smo objašnjenja, savete i konkretne vežbe. Rad po ovom programu (u svega 10–15 dana) vodi uvežbavanju i savladavanju najvažnijih nepisanih „pravila igre“ kojih mnoga deca i mladi ljudi iz socijalno i obrazovno manje privilegovanih porodica inače nikada ne postanu svesni.

Program treninga u 10 koraka može se izvoditi u različitim scenarijima:

- O programu se razgovara sa celim razredom, zajedno se prolaze svi koraci, npr. u okviru zajedničkog projekta „Optimiramo sopstveno učenje“. Za mlađe učenike je neophodno pojednostaviti i prilagoditi korake 5–10.
- Program se pregleda sa manjom grupom motivisanih đaka, koji, naravno, svoja iskustva prenose drugima.

- Sa pojedinačnim učenicima, ili u vrlo malim grupama učenika koji su slabi u školi i imaju slabu potporu u porodici, takođe se prolazi kroz program. Ovdje je izuzetno važno uključivanje roditelja i, ako je ikako moguće, razrednog starešine iz redovne škole. Za ovakve učenike program ima funkciju spasavanja ugrožene školske karijere.

Bez roditeljske potpore rad na ovom programu za neke učenike može biti pretežak. Oduševiti roditelje za ovaj projekat je u kontekstu dopunske škole utoliko važniji, pošto se nastavnik i učenici vide po pravilu samo jednom sedmično. Na koji način nastavnik dopunske škole može doprineti uspešnom radu sa programom treninga u 10 koraka, može se sažeti na sledeći način:

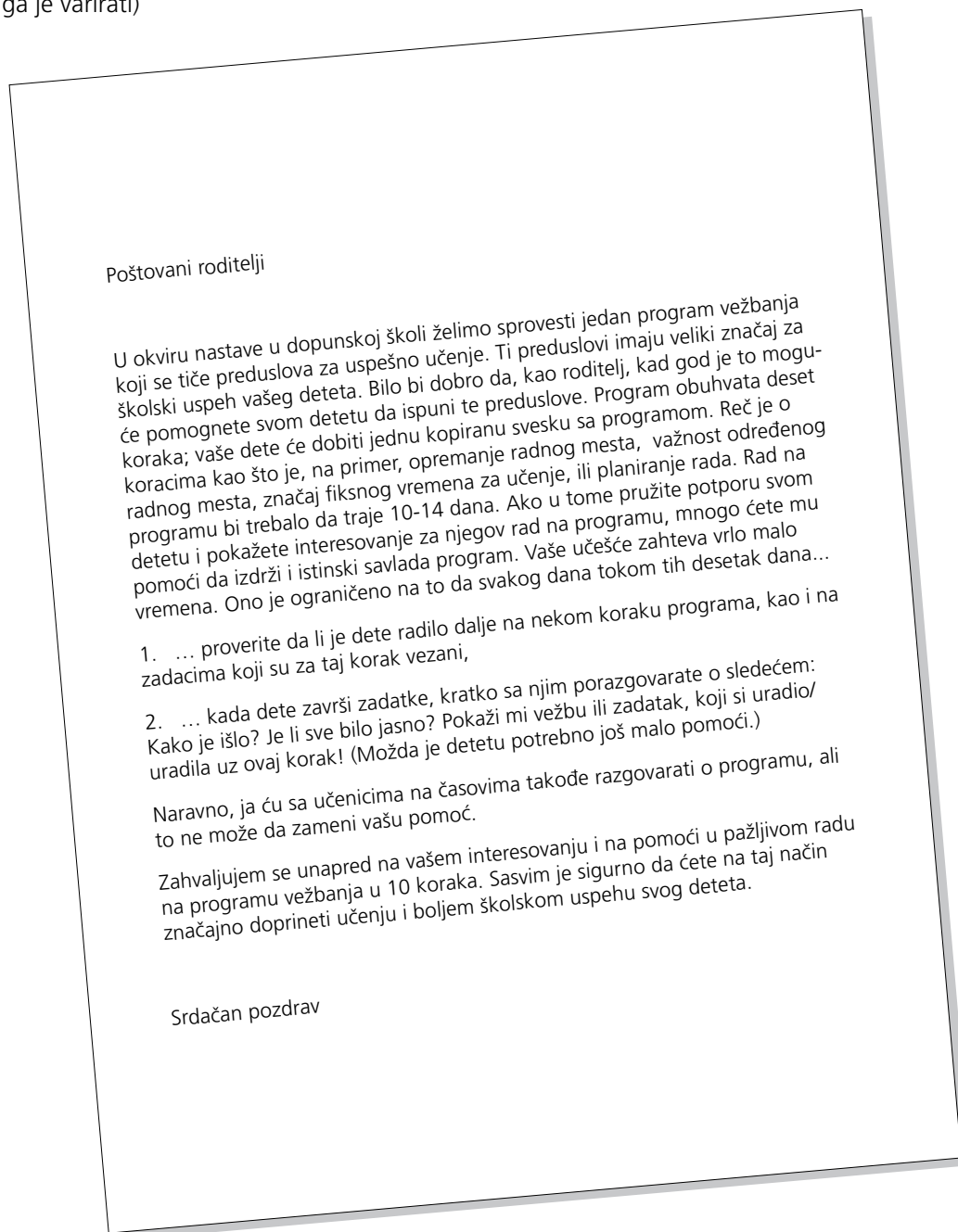
1. Informisati roditelje o projektu „Rad na jednom programu vežbi za uspešno učenje“, kao i o nepisanim, ali za uspeh u školi veoma relevantnim pravilima i normama. To je najbolje učiniti u okviru roditeljskog sastanka ili tokom razgovora s roditeljima pojedinačnih učenika. Uz to (ili, ako ne ide drugačije, umesto toga) moguće je roditeljima predati jedan list papira s informacijama (vidi dole).

Idealno bi bilo, naravno, uspostaviti koordinaciju s nastavnicima redovne škole; verovatnoća da oni imaju program treninga u 10 koraka je veoma visoka.

2. Kopirati program iz dela II ovog priručnika; listove spojiti u svesku i predati ih svim učenicima.
3. U dve (eventualno tri) sedmice, tokom kojih učenici dopunskih škola rade na programu, govoriti s njima o iskustvima, problemima i uspesima, isplanirati vreme za razgovore i razmenu saveta. Takođe je važno po okončanju programa isplanirati jedan završni razgovor.

Predložak informativnog lista za roditelje

(moguće ga je varirati)

Bibliografija

Endres, Wolfgang (2004): 111 starke Lerntipps. Sek 1. Weinheim/Basel: Beltz.

Endres, Wolfgang i dr. (2008): So macht Lernen Spaß. Praktische Lerntipps für Schülerinnen und Schüler. Weinheim/Basel: Beltz.

Hinnen, Hanna (2007): Ich lerne lernen. Lernstrategien und Lerntechniken (3.–5. razred). Zürich: Lehrmittelverlag des Kantons Zürich.

Hinnen, Hanna (2009): Lernen kennen lernen. Lernstrategien und Lerntechniken (6.–9. razred). Zürich: Lehrmittelverlag des Kantons Zürich.

Keller, Gustav (2011): Lerntechniken von A–Z. Infos, Übungen, Tipps. Bern: Huber.

Kruse, Gerd; Maria Riss i dr. (2010, 2012, 2013): Lesen – Das Training. Stufe 1 (4–6. razr.) odnosno Stufe 2 (7–9. razr.), oba dela 3: Lesestrategien. Bern: Schulverlag plus

Mandl, Heinz; Helmut F. Friedrich (2006): Handbuch Lernstrategien. Göttingen: Hogrefe.

Schader, Basil (2013): Mein schlaues Lernheft. Zürich: Orell Füssli Verlag.

Steiner, Verena (2011): Lernpower. Effizienter, kompetenter und lustvoller lernen. München: Pendo.